

הולכי רגל - מערך לבית הספר התיכון

התכנית שלפניכם מוקדשת לנושא חצייה בטוחה ומציגה מערך שיעור שימשש מורים ומחנכים לתלמידים בבית הספר התיכון, כיתות י-יא. מערך השיעור מתבסס על ידע קודם של התלמידים בנושא בטיחות בדרכים.

מטרות

- התלמידים יהיו מודעים להתנהגות זהירה ובטוחה כהולכי רגל.
- התלמידים יכירו באחריותם האישית להתנהגותם ולפעולותיהם כהולכי רגל וכנהגים.
- התלמידים יפתחו עמדות חיוביות להתמודדות ולמציאת פתרונות בחציית כביש.
- התלמידים יגלו נכונות לפעול לשמירה על בטיחות ולטיפול סובלנות הדדית כהולכי רגל וכנהגים.

אמצעים דידקטיים

- 1 צפייה במסע ההסברה - החיים תלויים במהירות שלך. אל תנפץ אותם.
- 2 דיון במליאה
- 3 עבודה בקבוצות

משך השיעור

45 דקות - צפייה במסע ההסברה ודיון במליאה

45 דקות - הכנת מסע הסברה

מבנה השיעור ומהלכו

השיעור יכלול שלושה חלקים ויתנהל במליאה.

חלק ראשון: פתיחה (20 דקות)

רקע למורה:

מהירות הנסיעה משפיעה הן על ההסתברות להיות מעורב בתאונה והן על חומרת התאונה; ההסתברות למעורבות בתאונה עולה עם העלייה במהירות הנסיעה (כאשר כל שאר התנאים שווים). ככל שמהירות הנסיעה גבוהה יותר, הפגיעה הגופנית והנזק יהיו גדולים יותר במקרה של תאונה. נסיעה במהירות גבוהה משפיעה במיוחד על הולך הרגל בשל אי-השוויון בין הולך הרגל שהוא משתמש הדרך הפגיע לבין גוש המתכת - הרכב.

נסיעה מעל למהירות המותרת היא אחת הבעיות העיקריות של הרגלי נהיגה בישראל: על-פי מחקרי הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, למעלה ממחצית הנהגים נוסעים במהירות הגבוהה מהמהירות המותרת בכבישים עירוניים, ובאחת מתוך שלוש פגיעות קטלניות נסיעה במהירות מופרזת הייתה גורם מוביל לתאונה. עוד עולה מניתוח מדעי מבוסס מחקרים כי בפגיעה במהירות של 60 קמ"ש - יש 70% סיכון שהולך הרגל ייהרג. בפגיעה של 40 קמ"ש - יש 70% סיכוי שהולך הרגל יישאר בחיים.

חלק שני: הקרנת מסע פרסום ודיון (20 דקות)

תתקיים צפייה במסע הפרסום, ואחריה יתקיים דיון על האופן שבו התלמידים מקבלים החלטות תוך שימת דגש בהשלכותיה של קבלת החלטה ובהשפעת התוצאות שלה על חייהם. כמו כן יידונו בקבלת החלטות והאחריות לתוצאות ההחלטה בכל הנוגע להיותם הולכי רגל וגם להיותם נהגים (התייחסות לאחריות שלהם לחייהם וגם לאחריותם על חיי האחרים בהתאם לשלהם כהולכי רגל או כנהגים).

יש לאפשר לתלמידים להביע את המחשבות ואת הרגשות שלהם לאחר הצפייה ולבטאם בקול רם וללא חשש. מומלץ לעודד את התלמידים לקחת חלק פעיל בדיון.

רקע למורה:

מטרת מסע הפרסום: לצרוב בתודעה הציבורית כי המהירות קובעת את עוצמת הפגיעה בהולך הרגל.

אסטרטגיית המסע: שימוש במוטיב של הולך רגל עשוי זכוכית הממחיש בדרך מטפורית את השבירות ואת השקיפות של הולך הרגל, כשהוא יורד אל הכביש, ומסמל את הפער הפיזי בין המכונית הדוהרת לאדם שבו היא פוגעת.

מסרי המסע:

- החיים תלויים במהירות שלך. אל תנפץ אותם.

- ברגע שהולך הרגל יורד מהמדרכה אל הכביש, הוא הופך שקוף יותר, שביר יותר. ככל שתסעו מהר יותר, הפגיעה בהולך הרגל תוביל לתוצאה חמורה יותר.
- מתקרב למעבר חצייה? האט והתבונן גם על הכביש וגם על המדרכה ותן זכות קדימה להולך רגל. הולך רגל כבר חוצה? עצור לפני מעבר החצייה כדי שיחצה בבטחה.
- ראית רכב עוצר לפני מעבר חצייה? עצור לצדו ואפשר להולכי הרגל להשלים את המעבר בבטחה.

לדוגמה, שאלות מנחות לדיון:

- באיזו מידה ילדים מודעים לסכנות הטמונות בחצייה לא בטוחה?
- מהי האחריות של הנהג? כיצד אתם תופסים את הנהג? מי אחראי לחיים שלכם?

1 המשמעות החוקית של חצייה בטוחה

- מהם המאפיינים של מעבר חצייה ומהם גורמי הסיכון בחציית כביש?
- מהם כללי הבטיחות להולכי רגל בכלל וילדים בפרט?
- מתי והיכן מתרחשים מפגשים בין הולכי רגל לבין נהגים? האם יש זמן ומקום מוגדרים? מהי המשמעות שלהם?

2 התמודדות עם הבעיה ופתרונות אפשריים בראייה מערכתית

- כיצד, לדעתכם, אפשר למנוע חצייה לא בטוחה והתפרצות לכביש?
- מיהם סוכני השינוי העשויים לסייע בנושא? מיהו סוכן השינוי המשמעותי ביותר?
- באילו ערוצים יש לפעול על מנת למנוע היפגעות ותאונות דרכים עקב חצייה לא בטוחה?
- כיצד מעלים את המודעות בקרב התלמידים להתנהגות בטוחה בכביש?

3 דילמות, סוגיות ותובנות

- מהן התובנות העיקריות שלכם בעקבות הצפייה בסרטון והדיון?
- אילו דילמות מעורר הדיון? האם יש התנגשות בין ערכים/אמונות?
- כיצד דיון בנושא ישפיע על ההתנהגות שלכם בהקשר של התנהגות בטוחה בכביש?

חלק שלישי: עבודה בקבוצות: הכנת מסע פרסום לחצייה בטוחה (45 דקות)

המחנכים יחלקו את התלמידים לקבוצות בהתאם למספר התלמידים בכיתה. כל קבוצה תתכנן ותכנה מסע פרסום לקידום חצייה בטוחה במרחב העירוני. יושם דגש בחצייה זהירה ובטוחה, בחצייה במעבר חצייה (מרומזר או ללא רמזור), במתן דוגמה אישית, באחריות הולך הרגל, באחריות הנהגים וכיוצא בזה. בכל ההיבטים תינתן האפשרות לבנות את המסע באחת ממדידות הפרסום לפי בחירת הקבוצה: באנר, סלוגן, פרסום חוצות, פרסום באינטרנט, שיר, המחזה ועוד. נציגה מכל קבוצה יציגו את סיכומי הדיון שנערך בקבוצות.

המחנכים יסכמו בקצרה את התוצרים של העבודה בקבוצות וידגישו את התובנות, את הדילמות ואת ההתמודדות בראייה מערכתית.

סיכום כולל

התוצר המשמעותי לאחר הדיון והפעילות הפדגוגית: למידה משמעותית של הנושא התנהגות בכביש בכלל וחציית כביש בפרט, הבנה והפנמה של הנושא, קבלת אחריות אישית להתנהגות בטוחה בכביש והצבת שמירת החיים של הפרט ושל הקבוצה כערך עליון.